

Commentariorum ac disputationum, in tertiam partem divi Thomae tomi quinque

Accvratam Qvæstionvm D. Thomæ, Ab LXXXIV. Vsqve ad finem: &
Disputationum de virtute Pœnitentiæ, De Clauibus, De Sacramentis
Pœnitentiæ, & Extremæ Vnctionis, De Purgatorio, Suffragiis & Indulgentiis,
expositionem complectens : Accesserunt Indices quinque: ... Postremus

Suárez, Francisco

[Köln], 1616

Sectio 2. Quam pœnam temporalem tollat indulgentia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-93815](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-93815)

cum non excludat veram malitiam mortalem ab anima, sed solum poenam, quae non est malitia simpliciter, & deinde fit, ut reatus poenae temporalis auferri possit sine vlla in trinitate dispositione hominis, per intrinsecum suffragium sacerdotij, aut satisfactionis alienae.

Rationi dubitandi in principio sectionis posita Javissit.

Ad rationem ergo dubitandi in principio positam respondetur, vniuersalem promissionem Petro factam non solum includere potestatem iurisdictionis, sed etiam ordinis; nec solum potestatem iurisdictionis, quae in foro exteriori seu extra sacramentum exercetur, sed etiam illam quae ad sacramentum poenitentiae spectat. Tamen quia potestas Ordinis non est maior in Pontifice summo, quam sit in aliis sacerdotibus, & Episcopis: ideo quoad hanc potestatem non est singulariter in Petro, sed ordinatus fuit sacerdos & Episcopus, quando alij Apostoli fuerunt ordinati. Quoad potestatem vero iurisdictionis in vtroque foro habet singularem & supremam excellentiam, ideo quae quoad hoc promissio illi facta impleta est Ioann. 21. Quapropter verissimum est, Petrum ex vi clauis sibi promissam posse remittere peccata etiam quoad culpam, quia ex vi promissionis sibi factae recepit immediate ab ipso Christo potestatem Ordinis, & supremam potestatem iurisdictionis: potestas vero haec non est potestas remittendi per indulgentias, sed per sacramentum. falsumque est hanc non fuisse comprehensam sub illa promissione, quauis non sola illa sed multiplex etiam alia potestas promissa fuerit.

Ad confirmationem ex verbis privilegiorum respondetur, peccatorum nomine saepe significari poenas peccatorum: iuxta illud 1. Machab. 12. Vt a peccatis soluantur. in eadem ergo significatione dicitur per indulgentias concedi peccatorum remissionem: quod ex vulgari modo loquendi, & ex aliis verbis eorundem lubilaeorum supra indicatis facis constat. Illa autem locutio absoluedi a culpa, & a poena ab aliquibus Scholasticis reprehenditur, praesertim Antonino, & Syluestro supra, & Supplemento Gabrielis in 4. d. 4. q. 3. art. 1. Imo etiam in iure non videtur probari, ut patet ex Clem. 1. de Privileg. & Clement. 2. §. 1. de Poenitent. & remiss. Quia vero, ut ibi notat Glossa aliquando vtuntur Pontifices illo loquendi modo, praesertim in concessione anni lubilaei in Extratragant. Antiquorum, de Poenitent. & remiss. ideo dicendum est, sensum illorum verborum in rigore esse, per huiusmodi indulgentiam concedi, ut qui eam lucratus fuerit, omnino absolutus maneat a culpa, & a poena, non quia indulgentia vtramque tollat, sed quia, ut habeat effectum, debet supponere remissionem culpam, & ipsa complet totius poenae remissionem. Aliqui etiam addunt, ex vi illorum verborum concedi non tantum indulgentiam, sed etiam licentiam ut quis possit absolui sacramentaliter ab omnibus culpis, etiam reseruat: praesertim ab his quae non habent censuram annexam: sed circa hoc consideranda diligentius sunt verba rescripti.

SECTIO II.

Virum indulgentia tollat reatum poenae temporalis debitae apud Deum, vel tantum remittat poenitentiam iniunctam in foro sacramentali.

Possumus in hac quaestione agere de potestate, vel de vsu seu de concessione indulgentiae prout de facto fit. Rursus de potestate multa possunt dici. Fr. Suarez, tom. 4.

bitari. Vnum est, an Ecclesia possit remittere reatum poenae temporalis apud Deum. Secundum, esto hoc possit, an solum illud valeat efficere post iniunctam poenitentiam sacramentalem pro tali culpa seu reatu, vel etiam antea. Tertium an possit etiam relaxare poenitentias sacramentales, tollendo nimirum obligationem eas implendi. Quartum, an haec duo ita connexa sint, ut non possit vnum sine alio fieri. Et similia fere possunt de vsu interrogari, atque ad omnia figillatim respondebimus.

Per indulgentias posse poenam temporalem apud Deum debitam remitti. Conclusio.

Dico ergo primo, posse Ecclesiam talem indulgentiam concedere, ut per eam remittat extra sacramentum Poenitentiae reatum poenae temporalis apud Deum. Hanc assertionem censeo certam de fide: coindicit enim cum illa, qua in tota praecedenti disputatione demonstraui, ostendendo esse in Ecclesia potestatem ad concedendas indulgentias, & per indulgentias intelligi veras remissiones, quae hunc habeant effectum: hic enim est communis sensus Ecclesiae, & fidelium omnium de indulgentiis, & Theologi omnes interpretantur. D. Thomas distinctione vigesima, quaestione prima, articulo tertio, Bonaventura 2. p. q. 2. & reliqui ibidem, Soto dist. 21. quaest. 1. art. 1. & 2. Denique Pontifices ipsi concedentes indulgentias hoc modo suam mentem interpretantur, ut videre licet in Extratragant. Vnigenitus, de Poenitent. & remiss. & ex aliis supra citatis, & infra commemorandis. Quapropter non oportet hic plures probationes afferre, sed petenda sunt ex disputatione praecedente: basis autem, & fundamentum omnium est testimonium Christi, Quodcumque solueris super terram, erit solutum & in caelo: prout ibi expressum est.

D. Tho. D. Bon. Sot.

Hinc dico secundo, Ecclesia non solum potest remittere hunc poenae reatum per indulgentias postquam in sacramento est iniuncta poenitentia pro peccatis, ex quibus ortum est tale debitum, sed etiam antequam vlla poenitentia sacramentalis iniuncta sit, seu antequam talia peccata per confessionem sint delata ad sacramentale forum poenitentiae. Hanc etiam conclusionem existimo esse certam: & ita etiam in hoc Catholici non dissentiunt. Fundamentum a priori est idem, quia Christus Dominus dicit, Quodcumque solueris, non limitauit promissionem, seu potestatem ad reatum poenae, pro qua est sacramentalis poenitentia iniuncta: ergo nec nos restringere id possumus contra vim verborum, & sine vilo fundamento autoritatis, vel rationis. Imo adijungi etiam hic potest autoritas totius Ecclesiae, quae ita intellexit hanc potestatem, ut ostendit vsus plurium indulgentiarum, quae sub hac generali remissione conceduntur, & acceptantur, quas statim connumerabimus. Ratio etiam est: nam, si Ecclesia extra sacramentum potest remittere reatum poenae apud Deum non est cur expectet, quod pro tali poena sacramentalis poenitentia iniuncta sit: quid enim haec refert ad vsu illius potestatis? quandiu enim satisfactio impleta non est, ita manet reatus & debitum poenae: ac si poenitentia iniuncta non esset: si ergo Ecclesia potest remittere tale debitum post poenitentiam iniunctam, & nondum impletam, idem etiam poterit antequam poenitentia iniuncta sit, quia non est maius vinculum, nec difficilius ad soluendum. Quin potius difficilius videri poterat remittere hanc poenam post poenitentiam iniunctam, quia denno est poena taxata, nouaque obligatio imposita: si ergo, hac non obstante, potest illa poena remitti, a fortiori tolli poterit antequam vllum indicium sacramentale delatum sit.

Per indulgentias potest remitti poenam temporalem debitam peccatis remissis non ad sacramentale solum delatum a. Conc.

Solum poterat ob stare quod Ecclesia non potest soluere hoc poenae vinculum donec culpa remissa Obiect. Hhh

fit: culpa autem remittenda est per iudicium confessionis: in quo simul iniungitur sacramentalis poenitentia: & ideo remissio pro indulgentias videtur tantum esse de peccatis, pro quibus est sacramentalis poenitentia iniuncta. Sed hoc facile soluitur, aduertendo, culpas non solum remitti per confessionem in re, sed etiam in voto, per contritionem: hinc enim fit vt possit culpa esse remissa, quanuis nulla sacramentalis poenitentia pro ea iniuncta sit: ergo etiam circa poenam pro tali culpa debitam habet locum indulgentiae remissio. Atque hoc significant Pontifices quando concedunt indulgentias non tantum confessis, sed etiam contritis nondum confessis. Imo etiam si interdum ad indulgentiam lucranda praemittenda sit confessio, adhuc habet locum remissio indulgentiae, vbi non praecessit sacramentalis poenitentia iniuncta: quia possunt esse multa peccata oblita, & per accidens saltem remissa quoad culpam, quanuis nulla pro eis fuerit imposita satisfactio. Potestas ergo indulgentiarum vtraque peccata comprehendit, quia nec satisfactio iniuncta est necessaria ad talem potestatem, neque etiam impedit illam.

Per indulgentiae effectum posse relaxari poenitentias in confessione impositas. 3.

Conclusio.

Solutio.

Explicatur assertio.

Dico ergo tertio. Per effectum indulgentiae tolli potest, seu relaxari sacramentalis poenitentia iuxta modum seu quantitatem indulgentiae. Declaratur: nam in primis locutus sum de effectu indulgentiae, non de indulgentia ipsa: nam vt relaxetur sacramentalis poenitentia, non satis est vt alicui concedatur indulgentia, si illa non lucretur cum effectu: quia donec hoc fiat, praecipuum satisfaciendi in confessione impositum vim suam semper retinet. Fit quidem statim per concessionem indulgentiae, vt in arbitrio hominis fit vel indulgentiam lucrari, vel satisfactionem implere: & hoc modo dici potest statim remitti illa obligatio, vt saltem non ita praecisa sit: si tamen indulgentia non obtineatur cum effectu, prior obligatio integra manet, vt ex fundamento assertionis positae constabit. Dixi etiam, iuxta modum seu quantitatem indulgentiae: quia, vt infra dicam, non omnis indulgentia tollit totum poenitentiarum, sed tantum illa, quae vel est plenaria, vel saltem adaequata poenitentiae debitae, at si poenitentia iniuncta sit decem annorum poenitentiae v. g. & per indulgentiam solum concedatur remissio duorum annorum, non statim remittitur tota poenitentia sacramentalis, sed ex parte & cum proportione.

Hoc igitur modo explicata conclusio communis est Theologorum in 4. d. 20. D. Thomae Bonau. Palud. Durand. & aliorum. Consentunt Summistae verb. *Indulgentia*, praesertim Syluest. & Ang. Panor. & alij Canonistae in capit. *Cum ex eo*, de Poenit. & remissis, qui recte id colligunt a contrario sensu ex illo textu quatenus ibi dicitur, *per indulgentias & superfluas indulgentias satisfactionem sacramentalem eneruari*: id eo enim hoc verum est: quia per indulgentias relaxatur satisfactio sacramentalis: quod quidem iuste & moderate fit, quando poenitentiae sunt discretae: quando vero sunt nimiae & immoderatae, eneruant satisfactionem poenitentialem. Et hoc ipsum est quod Concilium Tridentinum dixit, *nimia satisfactio indulgentiarum, Ecclesiasticam disciplinam eneruari*. Ratione probari solet haec assertio: quia Summus Pontifex potest tollere vinculum a confessore impositum: quia per supremam soluendi potestatem potest tollere omne ius humanum: illud autem praecipuum a confessore impositum non est maius quam humanum. Haec vero ratio mihi non probatur, pri-

Authovitate suadet. D. Thom. Bonau. Palud. Durand. Syluest. Ang. Panorm.

Cont. Trid. Quorundam probatio conclusio.

Relucit.

Amo quidem: quia vel talis dispensatio hic necessaria non est, vel si est, iam talis relaxatio satisfactionis sacramentalis non fieri per se ex vi indulgentiae, sed tantum concomitanter ex vi alterius fauoris & dispensationis simul concessae. Atque ita, si tantum concederetur indulgentia peccatorum ex vi effectus illius concessionis non cessaret obligatio satisfactionis sacramentalis, nisi expresse adderetur in bulla sen privilegio, vt lucrans talem indulgentiam non teneretur satisfactionem impositam implere: at hoc falsum est, & contra formalem sensum assertionis positae, & omnium qui illam docent. Quis enim dicat per indulgentiam relaxari, v. g. Ecclesiasticum ieiunium: quia simul cum indulgentia concedi potest lucranti illam, vt non teneatur ad tale Ecclesiasticum ieiunium? secundo existimo valde probabile talem dispensationem proprie sumptam esse impossibilem, saltem extra sacramentum Poenitentiae. Effet autem talis dispensatio propria, si intelligeremus, manente causa integra ip reliquis omnibus quoad reatum & debitum poenitentiae, tolli obligationem implendi talem satisfactionem ex sola voluntate Pontificis dispensantis, seu potius abrogantis tale praecipuum a confessore positum. Quod ergo hoc fieri non possit, satis probabiliter ostendere videtur posterior ratio dubitandi in principio posita, quia forum sacramentale, est supremum, & sententia eius est vltima ac definitiva: quae ergo ibi agitur, non sunt subordinata alicui homini, etiam Summo Pontifici, vt operanti extra sacramentum, non ergo possunt ab eo directe mutari, aut abrogari. Patet vtraque consequentia: quia causa tractata, & definita in vno foro, praesertim supremo, non potest in alio renocari, vt ratione naturali per se constat; & sumitur ex Ca. 2. de Exception. in 6. Forum autem sacramentale supremum est, nam Christus esse principaliter ferre sententiam, licet per ministrum ferat. Item quia potestas soluendi est proportionata potestati ligandi: sed nullus potest ligare ad poenitentiam sacramentalem extra forum illud maxime internum, ergo neque soluere: indulgentiarum autem concessio non pertinet ad illud forum: nam licet aliqui ita loquantur, vt dicant indulgentias concedi in foro poenitentiali, vel id non est verum, vel aliter vocibus videntur, vocando forum poenitentialis non illud tantum, quod sacramentale est, sed omne illud, quo satisficit Deo pro poena debita. Tandem infra ostendam huiusmodi potestatem non fore in aedificationem, sed in destructionem.

Ratio ergo a priori assertionis positae esse debet: quia comparato effectu indulgentiae, ipso iure & factio tollitur necessitas poenitentiae iniunctae, & ideo etiam per se cessat obligatio eius. Declaratur, quia effectus indulgentiae est remissio poenitentiae temporalis, ergo formaliter expellit reatum seu debitum eius: implicat enim poenam esse remissam, & adhuc manere debitum eius. Ablato autem debito poenitentiae, aufertur etiam debitum satisfaciendi pro illo, vnde cunctae ortum sit, siue ex diuina lege, siue ex praecipuo confessoris, tum quia, sicut in generali lege cessante sine eius in vniuersali, cessat eius obligatio; ita in praecipuo particulari a sacerdote imposito cessante sine eius intrinseco, & particulari, cessat eius obligatio: tum etiam, quia praecipuum illud non imponitur nisi sub ratione satisfactionis ad Deum: ratio autem satisfactionis iam cessauit: quia vbi non est debitum, nec satisfactio locum habet: sicut ergo per remissionem indulgentiae tollitur debitum, ita etiam cessat satisfactionis ratio, & consequenter praecipuum eius.

Atque hinc fit primo, cum in poenitentia iniuncta duplex ratio inueniri possit, nimirum vindictae & medicinae praeseruantis, quanuis ex vi indulgentiae cesset satisfactio sacramentalis sub priori ratione, non

Summa assertio rati.

Perinde potest esse summa non

penitentia
inimicam
per modum
satisfactio-
nis, non va-
ret per mo-
dum medi-
cine
Corol. 1.

non tamen sub posteriori, si sabilla posita sit. Ratio est: quia hic non cessat præceptum ob dispensationem, vel abrogationem eius, ut dixi, sed per subtractionem materiae: subtrahitur autem per indulgentiam materia satisfactiois seu vindictæ: ut sic: quia indulgentia tollit debitum, non tamen tollitur materia seu necessitas medicinæ: quia indulgentia nec moderatur passiones, nec pravam consuetudinem seu habitum remittit, & ideo, non obstante indulgentia manet eadem obligatio applicandi medicinam præservatiuam. In quo etiam Doctores conveniunt: & inde optime confirmatur quod diximus, poenitentiam sacramentalem non relaxari propter specialem dispensationem, sed propter materiae subtractionem: alioquin si dispensatio interueniret, absolute solueret omnem obligationem talis præcepti, relinquereturque homini sola naturalis obligatio applicandi medicinam præservatiuam, suo tamè arbitrio eligendam, solum quatenus necessaria esset.

8
Obligatio-
nem impleri
di poeniten-
tiam non
solum tolli
per indulgen-
tiam, sed per
omnem aliam
remissionem
penam pro
illis peccatis
debitam.
Corol. 2.

Secundo sequitur ex dictis, non solum per indulgentiam cessare obligationem poenitentia: in sacramento imposta, sed etiam per omnem aliam remissionem poenæ pro talibus peccatis debitæ, quæcunque alia via obtineatur, id est, siue per alia opera satisfactoria propria, siue per aliorum suffragia, vel satisfactioes sibi applicatas, siue ex opere operato per alia sacramenta, aut sacrificia. Hoc corollarium aliquibus videtur difficile, & tanquam inconueniens illud nobis obicitur contra rationem factam: quia videntur hinc multum eneruari satisfactioes sacramentales, imo omnino tolli illarum obligationem: quia semper est liberum homini facere alia opera satisfactoria, quibus factis tollitur materia alterius præcepti. Sed reuera ratio facta generaliter conuincit, quotiescunque remissio poenæ pro peccato debitæ integre obtenta est, cessare omnem obligationem assumendi nouam poenam in vindictâ, seu satisfactioem talis culpæ. Vnde si confiterit de tali remissione, constat etiam de tali obligatione sublata. Nihilque ad rē perinet quod remissio hæc vel illa via, iustitiz, aut gratiæ obtenta sit: quia cessatio obligationis non provenit ex causa remissionis, sed ex eo solum, quod remissio vere facta sit, ut in ratione facta declaratum est. Quia vero extra indulgentias consistere non potest prudenti credulitate, totam poenam debitam propter peccata, pro quibus erat iniuncta sacramentalis poenitentia, esse integre remissam, ideo non potest quis ob hanc causam à tali obligatione excusari: & ideo non sequitur poenitentias sacramentales hoc titulo eneruari, aut facile relaxari. Quia in primis nemo potest licite ea intentione alia opera satisfactoria exercere, aut procurare ut liberetur onere implendi poenitentiam iniunctam, quando nullam aliam habet legitimam excusationem, quia hoc reuera esset in fraudem præcepti impositi, quod primum omnium impleri debet, si commode fieri potest. Deinde, quauis alia opera satisfactoria aliquis faciat, aut aliis viis remissionem aliquam consequatur, non propterea statim liberabitur à proprio reatu, & debito illorum peccatorum, pro quibus poenitentia sacramentalis iniuncta fuerat, nam semper esse possunt alia peccata

Ex hoc ta-
men capite
nullum fore
ab obligati-
one implendi
satisfactio-
nem liberari.

non integre remissa, & illam peccata possunt esse digna maiori poena quam fuerit imposita vel quam alia via sit exhibitæ, & quæcunque ratione non sit integre satisfactum, p tali peccato, adhuc permanet obligatio exercendi satisfactioem sacramentalem. Accedit denique ratio medicinæ, qua interueniente, semper poenitentia satisfactio vim suam retinet, hæc igitur omnia moraliter considerata sufficiunt, ut ex prædicto capite poenitentia sacramentalis nõ eneruetur. Quod si contingat, alia via, & bona fide procedendo, tantam fieri satisfactioem seu abundantem solutionem, ut iudicio prudentis viri credatur

Fr. Suarez, tom. 4.

remissio plene consecuta nullum est inconueniens quod tunc cesset obligatio iniunctæ poenitentia. Imo desiderandum est, quod homines tam perfecte satisfaciunt, ut alijs obligationibus non indigeant: consulendum tamen est poenitentibus ut hoc titulo nunquam se exonerent hac obligatione, nisi prius retractata in eodem foro cum eodem, vel alio confessore eiusque iudicio.

ASSERTIO IV.

Potestatem relaxandi poenas peccatorum coram Deo, & poenitentias iniunctas eandem esse.

Terio principaliter sequitur ex dictis responsio ad quartam interrogationem supra positam, nimirum, an sit necessaria connexio inter hos duos effectus. Dicendum est enim quarto, potestatem relaxandi poenas peccatorum coram Deo, & poenitentias iniunctas in foro sacramentali non esse duas, sed vnam & eandem, quæ vtrumque effectum simul & vna actione operatur, propter connexionem eorum inter se supposita iniunctione poenitentia sacramentalis. Tota hæc assertio plane colligitur ex fundamentali ratione, per quam supra explicuimus modum quo per indulgentiam relaxantur poenitentia sacramentales, scilicet, non per se, sed per subtractionem debitæ alicuius satisfactiois. Vterque ergo effectus vna actione efficitur: quia vnus est per se, alius consequens & resultans: vna est ergo potestas, quæ vtrūque operatur: tum quia vna actio ab vna est potestate proxima: tum etiam: quia potentia habet unitatem ab effectu seu termino per se in cetero, nec multiplicatur propter effectus necessario resultantes. Fit etiam, ex eodem principio, necessariam esse connexionem inter hos duos effectus: quia nec sacramentalis poenitentia relaxari debet (nec fortasse potest per se) absque remissione illius reatus, pro quo imposita est, neque è conuerso talis reatus, remitti potest, quin inde sequatur relaxatio poenitentia, si imposita est: hoc enim necesse est supponi: quia non relaxatur vinculum, quod impositum non est: licet possit præueniri (ut sic dicam) ut non possit imponi: quia, sicut ablato reatu, auferitur obligatio satisfaciendi per poenitentiam iniunctam: ita, etiam si non sit iniuncta, ex vi talis indulgentia fit homo immunis, ut sic dicam, ne pro tali peccato illi possit amplius sacramentalis poenitentia imponi in vindictam.

Atque in his omnibus est magnum discrimen inter sacramentalem & quamcunque aliam poenitentiam publicam, quæ extra sacramentum possit per Ecclesiasticam potestatem propter aliquod peccatum imponi: nam remissio peccati, & poenæ eius coram Deo, non est necessario connexa cum remissione poenæ exterioris fori. Potest enim aliquis esse liber à culpa, & ab omni reatu eius apud Deum, & nihilo minus esse reus alicuius poenæ Ecclesiasticæ extra sacramentum imponendæ, & sustinendæ: quia hæc poenæ ordinantur ad diuersos fines proprios ac per se, scilicet ad satisfaciendum Deo, vel Ecclesiæ: de quo possunt videri Glossæ & Doctores in cap. De his, de Accusatione. Tiraquel. de Poenis temper. caus. 28. numero 18. Couar. libr. 2. Var. cap. 15. nu. 3. Cuter. libr. 1. quæst. cap. 2. num. 13. cap. 12. num. 16. Et eadem ratione potest è conuerso aliquis esse sufficienter poenitus in foro exteriori Ecclesiæ, & non in foro Dei, seu sacramentali: quæ perinde est. Et ob eandem omnino causam potest optime Prælatus Ecclesiasticus remittere alicui publicas poenas in foro exteriori Ecclesiastico debitas, non remittendo culpam, neque poenam debitam apud Deum, quia sunt fori distincti, & habent fines diuersos, ex quibus provenit ut res ipsæ inter se non sint connexæ. Eadem ratione

10
Discrimen
inter poenitentiam sacramentalem
impositam in foro sacra-
mentali
& impositam
in foro exte-
riori.

Hhh 2 potest

potest sacerdos in foro sacramentali punire peccatorem ut Deo satisfaciatur, etiam si sciat exterius esse punitum ab Ecclesia, aut ei sufficienter satisfecisse: quia, ut dixi, fori sunt distincti. Fieri tamen potest ut per Ecclesiasticam poenam homo etiam Deo satisfaciatur, si eam voluntarie acceptet, & honeste, & in statu gratiae illam sustineat, & tanta esse poterit satisfactio, ut etiam confessor in sacramentali foro illa debeat esse contentus, & aliam non imponere: quod prudenti eius arbitrio relinquendum est. Ipse tamen in hoc credere debet poenitentem in suo foro sacramentali dicenti, se hoc vel illo modo satisfecisse Deo, vel adhibuisse talia media ad obtinendam remissionem poenae debitae apud Deum pro tali culpa: ad confessorem autem pertinet iudicare an sufficientia fuerint. Extra sacramentum vero nec reo credere necesse est, nec etiam si credatur, ideo excusant, quominus poenitentiam publicam per canones taxatam, aut iusto iudicis arbitrio imponendam sustinere debeat. Ex quo tandem fit ut ex indulgentia per se & intrinsece non sequatur relaxatio huiusmodi poenitentiae publicae, impositae, vel imponendae extra sacramentum in exteriori foro Ecclesiae: quia effectus indulgentiae, qui est remissio poenae apud Deum, non est intrinsece connexus cum relaxatione illius poenitentiae publicae: indulgentia autem nihil operatur nisi vel suum per se effectum, vel id quod ex illo intrinsece resultat. Ideoque potestas concedendi indulgentias, & relaxandi has poenas externas & publicas formaliter seu ratione distinctae sunt, & per diversas actiones seu concessionem suorum effectus operantur, ut ex discursibus factis satis constat.

Varie sententiae de relaxatione sacramentalis poenitentiae per indulgentias, reiciuntur.

11
Prima sententia.

Vltimo reiciuntur facile ex dictis nonnullae sententiae circa hanc potestatem relaxandi sacramentalis poenitentiae per indulgentias. Dixerunt enim aliqui hanc potestatem esse dependentem à voluntate eius, qui poenitentiam imposuit, ita ut indulgentia non relaxet poenitentiam sacramentalem, nisi sub hac conditione, & voluntate seu consensu confessoris imposita sit, videlicet, quod per indulgentiam relaxari possit. Ita sentit Gloss. in ca. Quod autem, verbo, *ut possint*, de Poenit. & remissionibus, quam sequuntur aliqui Canonistae. Est tamen haec falsa sententia, & sine fundamento, ut notavit Corduba q. 10. cum Angelo, verb. *Indulgentia*, §. 1. & Supplementum Gabrielis in 4. d. 45. q. 3. art. 2. propositione 11. Ratio autem propria sumitur ex principioposito, quod haec relaxatio intrinsece ac necessario sequitur ex effectu indulgentiae; & ideo confessor non solum non consentiendo, sed etiam si expresse dissentiat, & nolit relaxationem fieri, non potest id obtinere, quia non potest Praelatum Ecclesiasticum impedire quominus indulgentiam valide concedat, quia vel est superior, ut ordinarie contingit, vel vitur potestate diversi ordinis, quae non est subordinata potestati iudicandi in foro sacramentali. Unde si contingeret Papam ipsum esse confessorem, & ita imponere poenitentiam sacramentalem, ut noller eam relaxari per indulgentias, necessarium esset, ut vteretur non sola potestate confessoris, sed potestate supremi Pastoris in quocumque foro, per quam potest & alios privare potestate concedendi indulgentias in tali casu, & suasinet indulgentias limitare, ut pro tali persona, & tali casu non proficiant. Nec etiam potest confessor impedire ne ex effectu indulgentiae confectio, sequatur relaxatio poenitentiae sacramentalis, quia non potest obligare iterum ad satisfaciendum pro poenitentia dimissa. Haec ergo potestas, & effectus eius nullo modo pendet ex consensu con-

Gloss.
Improbatur.

Cordub.
Angel.
Sup. Gab.

A fessoris. Alii vero dixerunt, per indulgentiam non posse relaxari poenitentiam sacramentalem, nisi si factam condignam satisfactionem.

Alii asseruerunt necessarium esse, ut is, qui indulgentiam concessit, oratione, aut elemosinis pro alio satisfaciatur, vel ad satisfaciendum pro illo obligetur. Alij denique quod licet remittatur talis poena, quando ex aliqua negligentia vel inadvertentia omissa est, non tamen si directa voluntate omitatur. Quae omnia referunt dicta Glossa, & Corduba supra. Sunt tamen improbabilia, tum quia gratis dicuntur, & limitant supremam Pontificis potestatem: tum etiam quia ex solido fundamento à nobisposito omnia facile ruunt. Nam si esset necessaria condigna satisfactio nihil operaretur indulgentia: nam ipsa condigna satisfactio per se tollit obligationem iterum satisfaciendi: indulgentia ergo supplet vicem condignae satisfactionis, faciendo aequivalentem solutionem & remissionem, & ideo per se sufficit ad dictam obligationem tollendam. Neque est cur sit necessaria obligatio in concedente indulgentiam ad satisfaciendum pro alio, quia, neque oportet ut ipse hoc promittat, aut intendat, ut per se constat, neque ex effectu ipso sequitur talis obligatio, quia iuste operatur, & ad remissionem faciendam non applicat suas satisfactiones, sed communes, quae sunt in thesauro Ecclesiae, ad quem dispensandum habet potestatem. Denique qui potest indulgentiam iuste lucrari, non male facit, etiam si non sit aliter satisfacere, nec per tenorem indulgentiae excluditur quominus hunc effectum consequatur: ergo etiam ille relaxationem obtinere potest. Atque haec de priori puncto quod ad potestatem pertinebat.

SECTIO III.

Num per indulgentias, quae sunt in usu relaxentur alia poena praeter iniunctas poenitentias in sacramentali foro.

Circa secundum punctum propositum qualis sit de facto usus huius potestatis, omnes fere Catholici conveniunt per indulgentias relaxari poenitentias iniunctas in sacramento Poenitentiae, quia hoc expresse habetur in Decretis vel bullis concedentibus indulgentias. In aliis vero rebus est diversitas opinionum. Quidam enim senserunt per indulgentias, quae de facto conceduntur, non remitti eorum poenae apud Deum, sed solum obligationem exequendi sacramentalem poenitentiam. Quae opinio antiqua fuit, eam enim referunt D. Tho. & Bonavent. & insinuat Albertus d. 20. art. 16. definiens indulgentiam remissionem esse de poenitentiae iniunctis Fundamentum est, quia in iure saepe dicitur dari indulgentiam de poenitentiae iniunctis, ut patet ex c. Cum ex eo, de Poenit. & remiss. & ex c. Romana, eodem tit. in 6 & ex Clem. vnic. de Reliquiis & veneratione Sanctorum. Ex quibus locis colligere licet generalem formam concedendi indulgentias esse de poenitentiae iniunctis, ideoque licet indulgentiae concedantur simpliciter, & aliud non exprimitur, intelligendas esse secundum iuris formam, atque adeo de poenitentiae iniunctis. Eo vel maxime quod Pontifices saepe concedunt indulgentias sub hac forma: *Cedimus septem annos, vel quadragesima dies, aut tot quadragesimas indulgentias: quae numeratio manifeste fit iuxta canones poenitentiales taxantes hoc modo poenitentias peccatis imponendas. Tandem consuetudinari potest haec sententia ex his quae supra adduximus de antiquo usu Ecclesiae in indulgentiis poenitentiae, nimirum ex eo non posse colligi, per illas remissiones solitas fuisse dimitti poenas etiam in foro Dei, sed usus indulgentiarum postea extensus est ad poenitentias iniunctas*